

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K (za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljanja naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izloče frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovito pošilja naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Slovenci — prezrti.

Med prerogative krone spada tudi imenovanje članov gospodske zbornice. Seveda imajo ta imenovanja velepolitičen značaj in je ob sebi razumljivo, da se zgode vedno na predlog ministrstva.

Te dni je bilo imenovanih 26 novih članov gospodske zbornice. Novi pəri so večinoma politično brezbarvni ljudje, tako brezbarvni, da se glede nekaterih ne vé, se li pridružijo desnici, levici ali središču gospodske zbornice, glede nekaterih pa se na to sklepa samo iz ozirav na njih narodnost. »Vaterland« tolmači to dejstvo tako, da je vlada pri izbiranju novih pėrov jemala v poštev v prvi vrsti gospodarske sposobnosti nasvetovanih kandidatov, da s tem novič pokaže, kako smatra gospodarske zadeve za prvo skrb države. To se čita prav lepo — pa ni drugega nič, kakor cenena fraza.

V narodnostnem oziru je ministrski predsednik dr. pl. Körber tudi pri ti priliki imel najnežnejše obzire na Nemce. Menda jim je hotel tudi pri ti priliki pokazati, da imajo Nemci v tej nesrečni državi v vsem in pri vseh zadevah prvenstvo, da so postavljeni nad druge narode in poklicani gospodarji, kajti med 27. novimi člani gospodske zbornice je 17 Nemcev, 5 Poljakov, 3 Čehi in grof Borelli, katerega reklamuje Italijani in Hrvatje. Malorus ni bil imenovan nobeden in tudi Slovenec nobeden.

Zakon določa, da se pokličejo v gospodsko zbornico možje, ki imajo posebne zasluge za domovino, za cerkev, za znanost i. t. d. Posebne zasluge! Ako pa pregledamo imenik članov gospodske zbornice, se pokaže, da je med avstrijskimi lordi jako mnogo mož, ki nimajo niti sence kake zasluge, o katerih se lahko reče, da še sami ne vedo, čemu so na svetu.

Število teh mož se je sedaj zopet pomnožilo. Kako je prišel na pr. Anton Dreher v gospodsko zbornico, tega ne more nihče razumeti.

Kar je pa posebno značilno je to,

da smo bili Slovenci tudi to pot prezrti. Vsi narodi avstrijski imajo svoje zastopnike v gospodski zbornici, samo slovenski narod nima v gospodski zbornici nobenega zastopnika, samo slovenski narod je iz gospodske zbornice izključen.

To pa ni slučaj, nego premišljeno in nameravano žaljenje in preziranje slovenske narodnosti. To izhaja najbolje iz dejstva, da niti baron Winkler, ki ima gotovo več zaslug za državo in za domovino, kakor kak tucaat sedanjih lordov, ni član gospodske zbornice. Naj se nam ne prihaja z ugovorom, da nimamo tako zaslužnih mož, da bi sodili v to visoko korporacijo. V tej visoki korporaciji je četrtina vseh članov tako brez vsake zasluge, da niti oficiozni slavopetci niso vedeli kaj o njih zaslugah povedati, mej tem ko je razmeroma dosti sinov našega naroda, ki bi zaslužili, da se jih pokliče v persko zbornico, kar pa se ne zgodi, ker se neče, da bi bili Slovenci v tej zbornici sploh zastopani.

V Ljubljani, 19. decembra.

Državni zbor.

Predvčerajšnjo sejo je bilo podanih zopet več interpelacij, med drugimi so interpelirali: posl. Hagenhofer poljedelskega ministra, naj se predloži deželni zborom zakonski načrt o snovanju kmetijskih strokovnih zadrug; poslanec Ofner zaradi stavke galiških lekarniških pomočnikov; posl. Wohlmeyer ministrskega predstavnika zaradi najnovejšega imenovanja članov gospodske zbornice. V interpelaciji se navajata posebno A. Dreher in dvorni svetnik Nothnagel. O prvem se pravi, da nima drugih zaslug, kakor da je s svojo konkurenco uničil celo vrsto svojih srednjih in malih stanovskih tovarišev, izsesal brezštevilne gostilničarje ter si nakopičil na sto milijonov premoženja. O drugem se pa ve, da je samo hud nasprotnik antisemitizma. Na to interpelacijo je Körber takoj odgovoril, da je vlada postopala po državnih

tem. zakonih. Nothnagel da je dika znanosti in zdravniškega poklica, Dreher pa je najodličnejši avstrijski industrijalec. Nadalje je pojasnjeval dr. Körber razna vprašanja zaradi stanja nagodbenih pogajanj ter povedal, da sta obe vladi carinski tarif in carinsko-tergovinsko pogodbo dognali do neznatnih točk. Potem je še odgovarjal na Breiterjevo interpelacijo zaradi galiških lekarniških štrajkov, zaradi afere Wallburg-Staudinger itd. Tudi trgovinski in železniški minister sta odgovorila na nekatere interpelacije. Končno je odgovoril Körber še na interpelacijo posl. Berksa zaradi imenovanja dveh namestnikov državnika v Mariboru in Ljubljani ter zatrdil, da je graško nadsodišče pri tem postopalo popolno pravilno. Potem je preišla zbornica v nadaljno obravnavo zakona o terminski žitni kupčiji. Govorili so Pattai, Peschka, Hagenhofer, Schlegel, Stein i. dr. Zakon se sprejme. — Posl. Schönerer predlaga nujno obravnavo poročila o podporah zoper uime. Nujnost se sprejme. Posl. Biankini govori o bedi v Dalmaciji. Vlada predlaga o znižanju živinske soli se reši nujno ter sprejme v tretjem branju. Ko je bilo podanih nekaj interpelacij, odgodi predsednik zasedanje za nedoločen čas.

Odstop vojnega ministra Krieghammerja.

V naši militarni državi nima noben minister toliko zaslonbe na najvišjem mestu, kakor vsakokratni državni vojni minister. To čuti tudi vsak teh ministrov, posebno pa je še čutil dosednji vojni minister flemst. baron Krieghammer. Imel je posebnega zaščitnika v vladarju samem, zato pa so bili tudi njegovi nastopi v delegacijah tako samozavestni, da ne rečemo ošabni, da so čestokrat izzvali upor demokratičnih poslancev. A sedaj so se mu vendar tla omajala. Podal je demisijo, katero je tudi cesar sprejel. Gotovo ni prišel ta korak nepričakovano. Spravlja se temveč v tesno zvezo z novo vojno predlogo. Vojna predloga glede zvi-

šanja vojaških bremen se je odklonila, a še visi v zraku, a baš odstop Krieghammerjev kaže na to, da se ta predloga skoraj gotovo ne bo rešila parlamentarnim potom, temuč s § 14. Narodi ne bodo potemtakem mogli delati odgovornega vojnega ministra, a novi vojni minister bo imel umite roke ter bo lahko snoval nove načrte za bodoče zvišanje. O krizi v vojnem ministrstvu se je že dalje časa govorilo, in sicer odkar se je prvič vložila vojna predloga. Iz zapostavljenja vojne predloge pa je izvajal Krieghammer posledice za svoj ugled in vpliv ter odstopil. V političnih in vojaških krogih je ta odstop vzbudil veliko presenečenje.

Dr. Lueger in papež.

Največji kloun naše dobe, dunajski župan dr. Lueger se sme zahvaliti, da ima v občinskem svetu mameluke, katerim sme igrati vsakovrste komedije na račun davkoplačevalcev. Ena takih Luegerjevih komedij je tudi dragoceno darilo dunajskega mesta papežu za 25letnico. Ogromni tisočaki davčnega denarja so se porabili za to darilo, od katerega ne bo imel drugi koristi kot Vatikan in pa Lueger, ki dobi kak privesek na svoje široke prsi. Drago darilo se je poslalo papežu z naslednjim Luegerjevim pismom: »Vaša svetost! Sveti oče! Katoliki celega (?) sveta hvalijo Boga vsemogočnega, da ti je v svoji milosti naklonil, obhajati 25letnico slavnega pontifikata. Tudi občinski svet državnega in prestolnega mesta Dunaja, prevzet verne ljubezni in oboževanja za poglavarja naše katoliške cerkve, se udeležuje te svečanosti ter je sklenil, z medaljo večno ohraniti spomin na ta pomemben dan. Približamo se tedaj Tvojemu prestolu s presrčnimi čestitkami in otročjo prošnjo Ti, sveti oče, blagovoli mestu Dunaju izkazati veselje (!), sprejeti ta spomenik. Ob enem pa prosimo vsedobrega Boga, naj bi Te, sveti oče, v blagor in veselje katoliške cerkve ohranil dolgo pri življenju.« Več, kakor Luegerjevih čestilcev, pa je na Dunaju onih davkoplačevalcev, ki preklinjajo papeževe petolizce, ker po-

LISTEK.

Smeh.

Črnogledi pesimisti, kakor n. pr. naš Kretanov, imenujejo našo dobo »solzivi«, »skisani«, »tužni«, »obupani«, »samomorilni« svet, kjer bo smeh kmalu izginil, tako da peto koleno našega potomstva sploh ne bo več poznalo smeha. Zato pa se bodo izstiskavale in točile solze v tem večji obilici. Tem prorokom se je pridružil tudi angleški profesor Sully, ki je spisal nedavno celo knjigo o vprašanju: »Zakaj gineva smeh«. In če reče kaj naš dalekovidni Kretanov ter zapiše za njim angleški profesor, potem že smemo verovati ravno tako trdno, kakor n. pr. Falbovim vremenskim prognozam.

Smeh tedaj gineva. In naši potomci bodo zastojali iskali v mestnem arhivu zabilježke o smehu; ne bodo si mogli napraviti jasne slike o njem. In vendar je naša dolžnost, zapustiti zanamcem verno sliko, kako smo živeli, se veselili in žalovali še v 20. stoletju.

Kaj je smeh? »Glasno, z bolj ali manj močnim šumom spojeno krepko izdihavanje, ki se razkroji vsled hitro se

vrstečih odmorov v celo vrsto sunkov, med tem ko je vdihavanje krajše in globoko. Pri tem se razširijo ustni predali ter se povzdigneta oba kota ustenj, a mišične mišice v obrazu se skrčijo. Ako se to zgodi brez šumnega izdihavanja, se imenuje pojav smehljanja, ako pa se vrši z zelo šumnim izdihavanjem, pa krolotanje.« Kdor se temu znanstvenemu opisu ne smeje, pa naj poskusi natančno po predpisani proceduri, in smeh se mu gotovo posreči.

Smeh provzroči ali duševni pojav, ali pa telesni (n. pr. žgečkanje kože). Smeh se tudi prenese, da človek ne vé prav, zakaj se smeje, kakor to opazujemo pri onih okroglih župnikih, ki nosijo vedno na smeh zategnjeni obraz. Pri teh ne pride muskulatura obraza in gibanje ustnih koticov nikoli v pravo pomirjenje. Neprestano posmehovanje opazujemo nadalje pri osebah, pri katerih ne delujejo možgani po določenem potu.

Smeh pa lahko postane tudi krčevit, kar se posebno dogaja pri histeričnih tercijskah, kadar jim duhovniki lažejo prav debele izmišljotine o liberalcih.

Zmerno smejanje označujejo psihologi za zdravo sredstvo, posebno pri deluharjih, ker se vsled napejanja mišic

kri zadržuje, da ne sili prenašlo nazaj k srcu.

Zakaj bi tedaj opustili smeh? Smeh se loti le zadovoljnih pri mirnem srcu in polnem želodcu. Teh svojstev pa je v brezdušnem boju za obstanek v naši materijalistični dobi čimdalje manj. Zato se dandanes nikjer toliko ne smeje, kakor v farovžih in nikjer manj, kakor v tovarnah.

Od zdravega smeha bo človeški rod prehajal polagoma na smehljanje, potem bodo le še mišice podrhtavale, a končno bodo tudi le-te povsem otrpnile. Ljudje pa bodo hodili okoli s trdno stisnjenimi ustnicami in »lesenimi« obrazi. Stare fotografije, na katerih se vidijo smehljajoči novoporočenci, bodo veljali poznejšim rodovom za nedostopne.

Smeh vzbujajoči nagibi so tedaj po dokazih učenjakov dvojni: duševni in občutni. Pri psihičnem smehu ni treba, da naše oko gleda smeh provzročujoči pojav n. pr. obupno mahanje z rokami in gestikuliranje Bonaventure na prižnici, temuč že sama dušeslovna predstavitev razvname lahko muskulaturo smeha, n. pr. ako si skuša naš duh predstaviti dr. Žlindro, kako s 16% vrečo na hrbtu pelje svojih 36.000 analfabetov »nazaj h Kristusu kralju«.

Smeh, ki ga provzročajo občutki, t. j. dotikanje kože, se fabricira najčesteje v naših farovžih pri »izdiranju trna« in podobnih procedurah v kamriah. Ker pa tudi Kamuščevići dovtipi niso več v stanu, izvabiti »Brivčević« naročnikom psihičnega smeha, ustanovil se je v Ljubljani »Jež«, ki naj izsili, ako ne psihični, pa vsaj smeh — občutkov s svojimi iglami.

Kako smo se tedaj v 20. stoletju smejali? Nežne in sramežljive duše se smehljajo, odkriti značaji se »od srca« smejejo, diplomatje in profesorji samo »ustna zategnejo na smeh« hudomušni se mu zajo, škodoželjni se režijo, obiskovalci katoliškega »teatra« se krolotajo.

Tudi pri nekaterih živalih je opazovati smehu podobne pojave veselja. Smejejo se po svoje.

Provzročajo pa njih dušno razpoloženje telesni občutki. Kako »ljubko« hrešči n. pr. svinja, ako jo kdo praska, mačka »prede« ter skrivlja hrbet, pes pa zarenči in navadno — popade. Celo krava se smeje, pa le tedaj, ako kak klerikalec katero posebno duhovito »pogrunta« ter jo v »Slovenca« obelodani.

Ridens.

šiljajo denar v Rim, doma pa pustijo one-mogle delavce in meščane, da si končajo življenje iz bede in obupa.

Najnovejše polit. vesti.

Spravna pogajanja. Nemški poslanci iz Češke so razpravljali včeraj o češkem elaboratu ter sklenili, da češke zahteve niso sprejemljive. — Klofačeva skupina se je izjavila, da se ne more pridružiti češkemu elaboratu, ker njegova vsebina ne odgovarja državnopravnim političnim in narodnim pravom češkega naroda. — Szellov ultimatum. Körber je dobil ultimatum ogrske vlade, ki zahteva, da se mora pogodba rešiti do Božiča, najpozneje pa do novega leta. — Venezuela je sprejela zahteve vseh oblegajočih velesil, razun teritorialnih odškodnin. Za mirovnega sodnika se predlaga ameriški poslanik Bowen. — Nemiri na otoku Haiti so nastali zaradi volitve predsednika. Vojaštvo je oklicalo generala Norda za predsednika. — Stric španskega kralja aretiran. General Bourbon y de Castellije bil predvčerajšnjem v Madridu aretiran zaradi prepovedanega igranja. — Bolgarski proračun izkazuje 335 029 frankov prebitka. — Za teološko fakulteto v Strassburgu se je najbolj potegoval baron Hertling. Papež mu je za to poslal veliki križ gregorjanskega reda, kardinal Rampolla pa priznalno pismo. — Proračun nižjeavstrijskega deželnega zbora izkazuje primankljaja 46.704 K.

Obrambna sredstva proti klerikalizmu.

(Dalje.)

Taxil je svojim sleparijam pravzaprav sam naredil konec, ko je namreč spoznal, da se komedija ne da več nadaljevati. Njegov pajdaš, dr. Hacks, je namreč v klerikalnem listu — »Kölnische Volkszeitung« — lastnik in urednik tega lista je bil Hacksov svak — začel Taxilove sleparije razkrivati in Taxil je uvidel, da mora biti sedaj konec njegovi spekulaciji, ki mu je nesla nad tri milijone frankov.

Sklicali je radi tega na dan 19. aprila v dvorani zemljepisnega društva v Parizu velik shod in na tem mnogoštevilno obiskanem shodu z največjim cinizmom povedal, da je vse švindel, kar je pisal, da je imel ves katoliški svet 12 let za norca, ker mu je to neslo. In nazadnje se je še toplotno zahvalil vsem katoliškim škofom in duhovniškim listom, da so ga tako izdatno in s tako vneto podpirali.

Povedal je še mnogo drugega zanimivega, tako da se je škof Nortrop v Charlestonu že pred leti obrnil do papeža in mu pisal, da je vse od konca do kraja bedasta laž, kar je Taxil pisal o hudičevanju v Charlestonu, a papež je škofu ukazal molčati. Da je to resnica, potrjujejo »Historisch-politische Blätter« (1896. II. 731).

Shod se je seveda končal z velikanskim hropom. Zbrani duhovniki bi bili najraje Taxila ubili, a prišla je policija in naredila rabuki konec.

Razkrinkanje Taxilovega sleparstva je bil strahovit moralen udarec za ves klerikalizem. Seveda so klerikalci šli takoj na delo, da bi stvar prikrili in zasukali tako, kakor njim kaže. Klerikalci so virtuozi laži in pačenja in so vse svoje zmoglosti v teh strokih uporabili, da bi aferi Taxilovi dali drugačno lice in sami sebe oprali. Predvsem so zahtevali, da je jezuit pater Gruber razkrinkal Taxila. To je popolnoma neresnično. Pater Gruber je bil najgorečnejši vseh Taxilovih apostolov. Gruber je preložil na nemški jezik več Taxilovih spisov in sam l. 1888 v »Stimmen aus Maria Laach« hvalil svoj prevod in Taxilove spise. Vsebinska Taxilovih spisov tudi ni bila vzrok razkrinkanju; 99 odstotkov vseh duhovnikov s papežem in kardinali vred je priznavala resničnost Taxilovih bedastih in podlih izmišljotin in bi še danes te spise razširjala in jih prodajala kot sveto resnico, da ni Taxilov sokrivec in sodružnik dr. Hacks sam celega švindla izdal.

Kakšen pa je splošni pomen te Taxilove sleparije?

Ko je bilo Taxil Hacks-Margiottovo sleparstvo dognano, tedaj je klerikalno časopisje kakor na jeden glas začelo zahtevati: Vsak človek je zmotljiv, vsak človek se da vjeti v kako zanjko; tudi papež, kardinali, škofje, prelaje in bogoslovci postanejo lahko žrtev kacega sleparja, če je ta dovolj premeten; take stvari se zgodijo vsak dan; koliko vladarjev je že z redovi odlikovalo pustolovce, ki so jih znali premotiti itd. itd.

Toda stvar ne stoji tako. Gotovo so tudi papež, kardinali in škofje

umrljiva bitja in jih premeten človek lahko oslepili. Tudi bi nihče niesar ne rekel, ko bi bili papež, kardinali in škofje premeteni samo po osebi Taxilovi, ali pri tej zadevi se ne gre za osebe Leona Taxila, dr. Hacksa in Margiotte, marveč gre se za stvar, ki so jo zastopali, za trditve in pripovedi, ki so jih objavili.

Vsak količkar razumen človek, ki je čital o spolskem obževanju hudiča z živimi ljudmi, ko je čital, kako so živi ljudje s pomočjo hudiča potovali na zvezde, ko je čital, kako se je lesena miza spremenila v živega krokodila, ki je znal igrati na klavir — drugih detajlov ne omenjamo, ker so preveč svinjski — je takoj spoznal, da je to ostudna sleparija, da je smrad in gnoj. Najvišji cerkveni krogi pa tega niso spoznali. Taxilove karikature Kristusovih nauk, Taxilova parodija vsake vere je našla milost pri prvih možih cerkve. Duhovniki so Taxilov smrad prevajali, duhovniki so te spise deset let razširjali in s prižnice, kjer naj se glasi božja beseda, oznanjali tudi najblaznejše: Taxiljade. S temi spisi so hoteli razširati laž in resnico vere, ti spisi so se jim zdeli verjetni in resnični.

Lahko bi tu uvrstili poučna razmišljanja o sistematičnem poneumanjevanju in poživinjenju lahkovernih mas, a zdi se nam, da tega ni treba.

V tem, da so papež, kardinali, škofje itd. bili prepričani, da je vse resnica, kar je pisal Taxil, v tem tiči pomen te zadeve. Papež, kardinali, škofje itd. niso namreč verjeli Taxilu radi tega, ker je bil on premeten, oni pa lahkoverni; verjeli so mu zaradi tega, ker se bistvo njegovih blaznosti popolnoma ujema s tem, kar papež, kardinali in škofje sploh zastopajo. Taxil si ni svojih trditev kar izmislil, on je le prikrojeval in zabeljeval, kar je našel v bulah in drugih izjavah različnih papežev in v spisih odličnih katoliških bogoslovcev. Taxil je pustil v svojih spisih nastopiti hudiča v obliki krokodila in kače. Uzor za to mu je bila bulla »Vox in Roma«, ki jo je izdal papež Gregor IX. V tej bulli govori papež o češenju hudiča. Hudič se — glasom te bulle — prikaže novim čestilcem kot žaba ali krota. Navadno je ta tako velika kakor raca ali gos, dostikrat pa kakor peč. Novi čestilec ji poljubi zadnjico. Po tem poljubu mu izgne zadnji spomin na katoliško vero iz srca... Hudičevi čestilci sedejo potem k pojedini. Zdi se jim prikaže hudič v obliki črnega mačka in vsi mu poljubijo zadnjico... Potem se ugasnejo luči — kar piše papež v tej bulli še dalje, tega iz ozira na npravnost ne moremo navesti. — Takih slučajev soglasja bi lahko navedli še na stotine in zato pravimo s polno zavestjo: Taxilove blaznosti so kri od krvi in meso od mesa rimskega klerikalizma.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. decembra.

— **Osebnostna vest.** Poštar v Zatičini g. Friderik Lah je imenovan poštarjem na Rakeku.

— **Tiskovna pomota.** V članku »Kako se pri nas afere rode«, vrnila se je neljuba tiskovna pomota. Navedlo se je, kako so posamezniki govorili, in posebnost kako je govoril Ellenbogen. Za Ellenbogenom prišel je Formánek k besedi — a šele drugi dan — ter mu je odgovarjal. V našem članku pa se je vsled pomote čitalo, da je Formánek odgovarjal Plantanu. A Formánek se Plantanovega govora niti z besedico ni dotaknil: on je odgovarjal in hotel odgovarjati zgolj le poslancu Ellenbogenu. Stvar je sedaj docela pojasnjena, in nam se le čudno zdi, da češki listi, kakor »Politik« in »Národní listy«, še do danes niso popravili krivice, katero so delali v svojih poročilih poslancu Plantanu.

— **Dr. Tavčar** je vložil proti nadučitelju Ravnikarju tožbo radi žaljenja časti, da pride letá vsaj v položaj, da pred sodiščem dokaže, kdo mu je odjedel 500 gold. vsako leto.

— **Deželni šolski svet** je imenoval v svoji zadnji seji g. Ivana Rodiča v Stopiču nadučiteljem istotam in učitelja v Ihanu, g. Vendelina Sadarja, učiteljem na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani.

— **Misijonarji na Vipavskem.** Iz Ustja se nam poroča: Ob času zadnjega misijona, s katerim smo bili onesrečeni, je mlajši misijonar ljudem na vse načine zabičeval, da ne smejo brati »Slovenskega Naroda«, češ, da piše proti veri in da bo vsak »frdaman«, kdor ga bere. Isto je za-

bičeval ljudem v Budanjah. Kako se more tako ščuvanje imenovati cerkveno opravilo, nam ni razumljivo. Zavedni možje so bili jako ogorčeni radi teh propovedi. In to po pravici. Naj klerikalci le pred svojim pragom pometajo, da ne bode toliko takih slučajev, kakor oni z Drozdom v Pragi, ali z dekanom na Dunaju itd. itd. Vsi razumni možje vedo, da si je »Slov. Narod« pridobil veliko zaslugo s tem, da ljudstvu odpira oči in se trudi, naše ljudstvo osvoboditi iz sužnosti klerikalizma.

— **Nevarne pridige.** Kakor v Ljubljani, imajo tudi v Trstu jezuitske pridige. Samo, da jih hodijo v Trstu poslušati Nemci, ker so nemške, Italijanov in Slovencev ni blizu. V Ljubljani pa se seveda dobi vedno dovolj »zavednih« Slovencev in Slovenk, ki ne hodijo s slastjo poslušati le nemškega jezuita, temuč bi šli poslušati tudi najbrže Kitajca, ako bi tako želel škof. — V Trstu imajo tedaj jezuitske pridige, a ne v cerkvi, temuč v škofovi palači. Tam se zbirajo zvečer razni nemški »verniki«, med njimi tudi namestnik z uradniki. Za temo svojim govorom si je izbral jezuit »egoizem in altruizem« ter jo obdeluje ne le zelo pikantno, temuč tudi tako politično, da je vojno poveljništvo prepovedalo častnikom, hoditi jezuita poslušati češ, v njegovih pridigah je le politika, ni pa vere.

— **Velika operna noviteta** »Psoglavci«, ki pride jutri, v soboto prvič na slovenski oder, je znamenito, moderno, a hkratu pristnonarodno umetniško delo jednega najpriznanejših živečih čeških skladateljev, ravnatelja opere »Národního divadla« v Pragi, g. Karla Kovačoviča. Vzorni, vedramatični, vseskoz zanimivi libretto K. Šípka po velikem in slavnem romanu Al. Jiráskaja je poln idilskih, veselih in burnih ljudskih prizorov s pristnočeškimi značajem. Glavno dejanje pa se stopnjuje kakor v drami ter se vije od prvega odpora tlačnih Chodov do burne obravnave pred apelačnim sodiščem ter do groznega bojišča, na katerem so izkravali češki kmetje za svojo »Staro pravdo«. Tu je vrhunec drame, a dejanje se poostri še s silno pretresljivim prizorom v ječi, kjer se junaški Kozina posavlja od svojcev, predno mora v smrt. Zadnja slika kaže kazen okrutnega graščaka Lamingerja. V glasbenem oziru stavlja opera na pevce in orkester največje zahteve. Premagati je bilo torej treba mnogo težkoč, predno je bila naštudirana ta moderna opera. Glavno naslovno ulogo poje g. Vlček, ki jo je pel opetovano že v Plznu. Velike vloge pa imajo tudi ga. Hanušova-Svobodova, g. Král, gđc. Glivarčeva, g. Aschenbrenner in g. Hajek. Pri operi sodeluje poleg zborov malone vse dramsko osebje ter se je število štatistov izdatno pomnožilo. Pri »Psoglavcih« ima posla 12 solistov, 24 oseb zbora, 29 igralcev in štatistov, skupaj 65, z ne manjše važnima faktorjema orkestrom (32 mož) in kapelnikom pa **98 oseb**. Tako ogromno število ni sodelovalo še pri nobeni operi ali drami na slovenskem odru. Odbor se je potrudil, da uprizeri »Psoglavce« čim najpopolnejše. Vršile so se v to svrhu tri orkestralne izkušnje. Garderoba se je napravila večinoma nova, nakupili so se razni rekviziti ter se je nabavila nova kulisa.

— **Slovensko gledališče.** Dunajska burka »Brez denarja« (Das Mädel ohne Geld) obrodila je lepšega sadu, kakor s prvo uprizoritvijo; v njih vlogah v zadnjič prisotnem občinstvu dobro znani igralci, zajedno pevci gg. Lier in Boleška pa gđc. Kočevarjeva, trudili so se pošteno na vso moč, da zadovolje poslušalstvo. Slednji klicali so jih po vsakem srečnem završetku po dvakrat in trikrat, videlo se je, da je vzradošeno občinstvo nad humorjem dramatika kakor igralcev. Toda kaj pomaga naporno stremljenje dramatičnega društva, vrlih režiserjev in umetnosti pošteno udanih igralcev, kateri vsi spolnujejo po svoji nadarjenosti, oziroma po drugih jim pristojnih svojstvih primerno uspešno izročene dolžnosti. V tem oziru pa ni pritegniti glede našega občinstva. Pač se stalno zanima za muzo Talijo vrlo naše dijaštvo. Če je povsodi drugod prazno, parter je napolnjen mladeži. Odrasli pa smo postali menda čedalje bolj blazirani, češ, da naj prinaša gledališče nobenih zanimivih zagonetk več na oder, da torej ni »treba posecati dramatičnih

predstav, ker zajemamo lahko po drugih virih potrebno duševno hrano. Čudno pa je iz druge strani dejstvo, da polagamo toliko važnosti na telesno hrano in na drugačno ne baš duhovito razveseljevanje. Za lov, kegljaške partije in pojedine, prirejene iz raznih naslovov, nam preostaja vedno dovolj časa. Izgovori se nanašajo kmalu na navedene malenkosti, kmalu na to, da se je treba pripravljati pred božičnim časom na Miklavža in božične »praznike«, da treba štediti za ples in koncerte po božičnih praznikih. Rad bi vedel, katera doba v letu je posvečena torej umetnostnemu užitku po drami in operi? Uboga umetnost. Nedogleden je prevrat v ugodnem smislu. Slabo svojstvo smatrati je tudi razvada, da si nihče ne ogleda rad druge uprizoritve, velika zmota leži v tem, ker se z jednim posetom ne prebavi niti najlažjega dramatičnega umotvora. Posameznik mora si prilagoditi polagoma krasote, vrline in dovrtipe posamičnega umotvora, potem se bo šele na njih naslajal uspešno sebi v zadovoljstvo in veselje. Dr. B.

— **Božične počitnice skrajšane.** Deželni šolski svet je odredil, da se mora na ljubljanskih ljudskih šolah takoj po božičnih praznikih vršiti redni pouk. Počitnice trajajo letos zategadelj le od včerajšnja 24. do včerajšnja 28. t. m. V ponedeljek 29. decembra je zopet šola. Na to se opozarjajo starši izven Ljubljane. Poročilo današnje »Laibacher Zeitung« ni popolno. C. kr. mestni šolski svet je dal namreč tudi soboto, dne 27. t. m. prosto, ker sme krajno šolsko oblastvo med šolskim letom dovoliti 3 proste dni povrh počitnic. Mestni šolski svet je torej dodal še dan 27. t. m.

— **Mali doprski kip Prešernov,** kakor tudi kip Gregorčičev, katere sta bila pri tukajšnjem trgovcu Jerneju Bahovcu pošila, sta vnovič dogotovljena ter ju je zopet dobili. Pri tej priliki priporočamo opetovano kipce slovenskih literatov v mnogobrojno naročbo povodom božičnik in novoletnih daril.

— **Umrla** je danes stotnikova vdova gospa Karolina Urbas, zakupnica trafike v Mahrovi hiši v starosti 76 let.

— **Potres.** S Trebelnega se nam piše: Včeraj 17. t. m. popoldne, ko je ura na Trebelnem kazala 4 pa 8 minut, se je pojavil tukaj precej močan potres. Čutili so ga ljudje na planem in v hišah. Trajal je 3 do 4 sekunde in spremljalo ga je podzemsko bobnenje. Kozarci, steklenice in okna so zašklepetali, a duri zaječale. Potres je prihajal od zapada. Ker trebeljska ura zaostaja, je moralo takrat biti po železniški uri blizu pol 5.

— **Z Zidanega mosta** se nam piše: Pri včerajšnjem opoldanskem brzovlaku se je med Zagorjem in Trbovljami odkrnil okoli 5 kg težek kamen od skale, štrleče nad železnico, ter loputil z veliko silo skozi okno v voz II. razreda, ki je povzročil mnogo strahu med potniki. Ne malo je manjkalo, da ni zadel kamen nekega potnika (gosp. B. Zafošnika, uradnika banke »Slavije«) v glavo.

— **Smešno.** Graška »Tagespost« se je dala iz Žalca, najbrže od edinega tam živečega nemškutarskega kramarja, pošteno nafarihati. Piše se ji namreč, da so tržani siti dosedanje slovenske občinske vlade ter so postavili za predstojee občinske volitve zgolj nemško-prijazne kandidate, da se bo zopet obnovilo obževanje z nemškimi (?) sosedi. Da so v Gradcu tako naivni, da ne vedo kje in kaj je trg Žalec, tega res nismo mislili.

— **Detomorilka.** Zavoljo umora svojega otroka je zaprl orožniški postaje vodja Ogorevc Franciško Kranjc iz Dravkove, občina Mala Nedelja. Obdolžena je, da je otroka po porodu zavila v cunjce, da se je zadušil in ga potem zakopala v bližnjem vinogradu.

— **Grozno.** »Mir« poroča: Mac Nevin, sloveči celovski paša, je zaukazal, da se mora s 1. januarjem zapreti mestno pokopališče v Št. Rupertu pod Celovcem. S tem hočejo vse Celovčane prisiliti, da se morajo dati pokopati v novem, ne blagoslovljenem mestnem pokopališču pod Trnjo vasjo. Znano je, s kako silo so celovski mestni očetje zabranili, da se novo pokopališče ni smelo blagosloviti. Sedaj pomaga »katoliški« baron Mac Nevin, da se namen framasenov še bolj doseže, in dá katoličanom nov udarec.

— **Iz Zagorja** se nam piše: V »Rokovnjačih«, katere uprizoré sv. Štefana dan zagorski diletantje v veliki dvorani g. L. Habata v Zagorju, sodeluje iz prijaznosti gospica Vračkova iz Ljubljane v ulogi »Polonice«, kakor tudi pevski klub »Zagorje« in zagorski orkester. Slavno občinstvo se opozarja, da bode začetek igre radi velikih izprememb v inscenaciji točno ob 6. uri zvečer. Blagajna se odpre ob pol 5. uri. Predprodaja vstopnic pri L. Habatu v Zagorju.

— **Potrjeni zakon.** Cesar je potrdil zakon koroškega deželne zboru, s katerim se delodajalcem nalaga dolžnost, da plačujejo za svoje uslužbenice bolniške pristojbine.

— **Občinske volitve v Miljah pri Trstu.** Občina Milje je bila doslej vedno v rokah Italijanov in ni narodna slovenska stranka še nikdar imela v občinskem odboru zastopnika. Te dni se vrše nove volitve. Slovenska stranka je postavila svoje kandidate v tretjem razredu. A boja ni imela z italijansko stranko. Ta stranka se ni več upala nastopiti pod svojo lastno zastavo, nego se je skrila za socialnimi demokrati. Volilna borba v tretjem razredu je trajala tri dni. Zmagali so socialisti, a le za kakih 80 glasov, kakor poroča »Edinost«.

— **Poskušeni bratomor.** V Trstu je streljal Anton Zafred na svojega brata Ivana, krčmarja pri klavnici. K sreči ga je ranila krogla le na lice brez nevarnosti. Do razpora je prišlo med bratoma, ker je Ivan baje grdo ravnal z materjo.

— **Iglo zabodel v roko.** Jakob Vidmar, 15 let star, krojaški vajenec v Spodnji Šiški št. 11, doma iz Česnice, občina Mirna peč, si je včeraj po nerodnosti zabodel iglo v desno roko pod komolecem tako globoko, da mu je ostala v mesu in je moral iti v bolnico, da so mu jo potegnili ven.

— **Okraden hlapec.** Danes ponoči je prišel tat v hišo na Radeckega cesti št. 20 v sobo, kjer spi hlapec Mihael Šusteršič in je z dletom odprl Šusteršičev kovčeg in vzel iz njega le 4 K, dasiravno je bilo v kovčegu več denarja in tudi srebrna ura.

— **Roko zlomil.** Anton Modic, 15 let star, mizarski vajenec pri Ivanu Šusterju v Vodmatu, je padel predvčerajšnjem čez stopnice in si zlomil levo roko.

— **Izpod policijskega nadzorstva je ušel** nevarni tat Ivan Zajc, rojen leta 1872 v Veliki Račni, kateri ima pri levem očesu brazgotino.

— **Povozil** je včeraj popoldne na Kongresnem trgu delavec v tobačni tovarni Franc Kramaršič 5 let starega dečka Alojzija Potokarja, sina c. kr. poštnega uradnika g. Alojzija Potokarja. Deček je na obrazu poškodovan.

— **Skesan tat.** Dne 9. t. m. je bila vrtnarskemu pomočniku Adolfo Ungerju pri Korziki na Bleiweisovi cesti iz sobe ukradena srebrna žepna ura. Včeraj je tat prinesel uro nazaj in jo položil na pot pred cvetličnjak, kjer jo je Unger našel.

— **Kap zadela** je včeraj zvečer v pehotni vojašnici narednikovo mater Antonijo Sampelj. Bila je takoj mrtva.

— **Smetana na cesti.** Mlekarica Helena Žabjak iz Dobrunj je danes jutraj na Poljanski cesti spodrsnila in padla in prevrnila mlekarški voziček, na katerem je imela smetano in mleko. Vse to se je razlilo po cesti.

— **V prst užagal.** Jurij Jenko, 23 let star, mizarski pomočnik iz Virmaš št. 38, občina Stara Loka, se je pri žaganju lesa užagal v kazalec na levi roki in se tako poškodoval, da je moral priti v tukajšnjo bolnico.

— **Nesrečen padec s stola.** Ivan Kremžar, 2 let stari sinko železniškega uslužbenca, stanujoč na Viču št. 46, je včeraj doma v sobi padel s stola in si zlomil desno roko.

— **Nogo zlomilo.** Antonu Šinkovcu, 30 let staremu delavcu pri Toeniesu, doma v Sapu pri Šmarju, je včeraj v gozdu pri Skaručni, ko je podiral drevesa, padlo drevo na desno nogo in mu jo zlomilo.

— **S peči padel** je včeraj 6 let stari posestnikov sin Josip Pugelj iz Struge, občina Ribnica in si je pri tem spahnil levo roko v komolecu.

— **V prisilno delavnico** so danes pripeljali 5 ciganov.

— **Izgubljene reči.** Srebrno zapestnico je izgubila neka dama na poti od Rimske ceste skozi Gradišče do Erjavčeve ceste. — V frančiškanski cerkvi je bila izgubljena ali pa ukradena črna usnjata denarnica, v kateri je bilo 8 kron in nekaj drobca. — Na potu od Špitaleških ulic čez Marijin trg, po Prešernovih ulicah in po Franca Josipa cesti do gledališča je bila izgubljena srebrna ženska ura. — Neki vojak je izgubil legitimacijo za vožnjo po električni cestni železnici.

— **Ljubljanska društvena godba** priredi koncert v soboto, dne 20. decembra t. l., ob 9. uri zvečer v prostorih »Narodne kavarne«. — Vstopnina prosta.

— **Priloga.** Današnji list ima prilogo tiskarne Scholz v Zagrebu »Poziv na naročbo lista »Prosvjeta«.

— **Najnovejše novice.** Lekar-niški štrajk v Galiciji je ponehal, ker so se dovolile asistentom višje plače. — 70.000 frankov je poneveril davkar v Kragujevacu, Kandić ter zbežal v Belgijo. — Grof Potocky je bil obsojen včeraj zaradi sleparij na dvame-sečno ječo. — Brat sleparke Humbert, Daurignac je bil v Madeiri aretiran. — Potres v Turkestanu. Mesto Andishan je popolnoma razrušeno. Nad 150 oseb, večinoma otrok, je ubitih, nad 300 pa ranjenih. Porušenih je 900 hiš domačih in ruskih. — Za budimpeštanske uboge je daroval cesar 12.000 K. — Čoln s petimi osebami se je potopil na reki blizu Londona. — Vojak je zaklal na Reki peka Salomona zaradi nekega dekleta. Morila se niso dobili. — Propadla banka. Velika banka Künnecke v Goslaru je vstavila plačevanje. Pasive iznašajo 1.980.000 K. — Huda zima na Ogrskem. Zopet je zmrazilo 8 oseb, med njimi cela rumunska rodbina peterih članov v Masaraszu. — Mažarska tiskovna svoboda. Urednik »Kronstädter Zeitung«, H. Schöff, je bil obsojen v Maros Vasarhelyju v enoletno ječo in 5000 K globe.

— **Wacław Sobieranski** †. V Lvovu je umrl 12. decembra profesor farmakologije na lvovskem vseučilišču. Bil je doktor zdravilstva in filozofije. Najpoprej se je habilitiral kot docent farmakologije in toksikologije na mariborskem vseučilišču v Hesiji, kjer je zaslovel po svojih znanstvenih spisih. Poslušalci so ga oboževali radi njegovega plemenitega značaja.

— **Po statistiki** znaša državni dolg Francije 30.240, Rusije 16.158, Anglije 15.600 in Nemčije 15.540 milijonov kron.

— **En pešak** stane na leto 221, en konjik 468, topničar 448, vozat 500, pionir 246 gld. Stane torej povprečno vojak brez oboroženja 325 gld.

— **Zadavil je svojo mater** bogat posestnik Mihael Slukov pri Petrogradu, ker se je bal, da sporoči vse svoje premoženje njegovi sestri. Materomorec je že pod ključem.

— **Volkovi so raztrgali** v Veliki Szalanci (komitat Abany) na Ogrskem 18letnega pekovskega pomočnika Štefana Brunnerja. Vaščani so našli po njem le nekaj cap njegove obleke in nekaj kostij.

— **Lex Heinze.** V Siegenu pri Frankobrodu je prišel nedavno policijski stražmešter k nekemu trgovcu z igračkami ter mu zapovedal odstraniti iz izložnega okna porcelanaste punčike, ker so nage figurice užalile pravni čut nekega gospoda — kojega imena policaj ni hotel povedati. Sramežljivemu gospodu se je ustreglo.

— **Fair play.** Dasiravno je letos huda zima, vendar se je zbralo te dni več Angležev in Angležinj v mestecu Ealingu, da igrajo tenis. Dame so dejale, da so moški na bolj, ker so v hlačah, zato so stavile za igro pogoj, da morajo moški igrati v jopici, s pasom in v kratkem krilu, da je na obeh straneh enaka oprava. Vzlic temu so zmagali moški. »Prav!« so menile dame; morate še imeti na glavi kite lasov, razne bučke za lase — potem si bomo povsem enaki, in potem tudi zmagamo me, ženske. Tudi v to so privolili moški in tekmovanje se bo vršilo v spomladi.

— **Kako je poznati stara jajca?** Ako se hočemo o tem prepričati, denimo jajce v vodo. Ako je sveže, leži vodoravno, starejše pa ko je, bolj se odzdigga topi konec kvišku, a nad štiri tedne staro jajce se sploh postavi po koncu v vodi. To pride od tega, ker se z vsakim dnem izhlapeva nekoliko beljakovine ter nastaja na debelejšem koncu praznina, vsled česar se ta del vzdiga nad vodo.

— **Značilno znamenje.** Nemška policija išče po Švici nekega izginolega moža ter je razpisana nagrada 200 mark onemu, ki ga najde živega ali mrtvega. Kot znamenje, po katerem ga je spoznati, je napis znotraj njegovega klobuka, ki se

glasi »To ni tvoj klobuk, neumna mrha!« Ker gotovo ne nosi noben drug civilizovani mož takega gesla v svojem klobuku, ga bo pač lahko najti.

— **Sultanovi strahovi.** Na dan velikega mohamedanskega praznika, Ramazana, mora sultan iti v Štambul molit prorokov plašč. Ko se je letos blizal ta dan, je bil sultan v groznih skrbih za svoje življenje. Tri dni pred praznikom so spravili vse količkej sumljive osebe, med njimi tudi več višjih častnikov, na posebni parnik ter odjadrali z njimi neznano kam. Drugi dan je policija izpraznila na celi poti, koder se je vozil sultan, vse kavarne in trgovine ter jih zaprla. Še celo brzojavne žice so morale odstraniti. In še je »vladar vseh vernih« trepetal na celem životu, ko se je vozil tretji dan v mošejo.

— **Proti obstrukciji** so rabili v starih časih mnogo ostrejša sredstva kakor dandanes. Obstrukcija pa mora biti tudi zelo stara. Zgodovinar in geograf Strabo, ki je živel v zadnjem stoletju pred Kristom, poroča v svoji knjigi »Geographica«, IV. 33 o običajih Keltoev ter piše med drugim: »Čudno se postopa pri njihovih posvetovalnih zborovanjih. Ako namreč kateri zborovalec ropota ter skuša govornika premotiti, prikaže se služabnik z golim mečem v roki ter mu preteče zapove molčati. Ako motilec ne utihne, ponovi služabnik drugič in nato še tretjič svojo grožnjo. Ako pa tudi tu ne pomaga, odseka nemirnežu z mečem — kos plašča ter ga odnese, tako da je ostali kos neraben. In to je pomagalo.«

— **Najdenček s 7000 rublji.** Na vratih moskovskega zdravnika dr. Golubeva je pozvonilo, in ko je odprl, ni bilo nikogar, pač pa je stala na pragu lična košarica, v kateri je bilo skrbno zavito novorojeno dete. Zdravnik je nesel košarico v sobo, kjer je bil baš na obisku knez Šahovskij. Ta se je tudi takoj izrekel, da vzame otroka s seboj. Ko so nato najdenčka vzdignili iz košare, našli so pod njim 7000 rubljev.

— **Dobro bo živel.** Kolonijalni tajnik Jos. Chamberlain, ki je s svojo ženo odpotoval v južno Afriko, se je dobro preskrbel za dolgo pot. Vzel je s saboj izvežbanega francoskega koha, veliko izbranih jestvin in dobrega vina. Vozil se je na krovu križarke Good Hope. Vrednost finih jestvin samih se ceni nad 2.500 in v shrambah je spravljeno 300 ducatov steklenic najboljšega vina.

— **Naredil štiri milijonarje.** Sodnik v okrajnem sodišču Minneapolis je razglasil svojo odločitev glede imenitne razprave za lastniško pravico štiridesetih oralov sveta blizu Ely, Minn., kjer se koplje železna ruda. F. Eaton in tovariši na ta način dobe velik del tega sveta in ker jim je tudi najvišje sodišče pred kratkem prisodilo drugih 820 oralov, so sedaj vsi štirje milijonarji.

— **Kralj hotelov** se imenuje H. M. Flagler v Floridi, ki ima 25 hotelov, ki presegajo vse gledé velikosti in luksusa. Ti hoteli so pravi gradovi. Flagler je sin revnih staršev, ki si je sam in z bogato doto svoje žene tako opomogel. Nad 20 milijonov dolarjev je založil za stavbe svojih 25 hotelov, ki tvorijo v Floridi sami zase veličastno mesto.

— **Sinovi in hčere v evropskih vladarskih rodbinah.** Car Nikolaj II. ima 4 hčere in nobenega sina; laški kralj ima dve hčeri, avstrijski cesar tudi dve hčeri; belgijski kralj ima tri hčere in enega sina, princ Waleski ima tri sine in eno hčer; španski kralj je edini sin in ima dve sestrji; črnogorski knez ima 6 hčer in tri sinove. Nizozemska kraljica, rumunski in srbski kralj nimajo otrok. Švedski kralj ima 4 sinove in nobene hčere. Cesar Viljem ima 6 sinov in eno hčer; grški kralj ima 5 sinov in eno hčer. Danski kralj ima tri sinove in tri hčere; hčere so: angleška kraljica, ruska carica vdova in velika vojvodinja Thyra Cumberlandska; sinovi pa: prestolonaslednik Kristijan, grški kralj Jurij in princ Waldemar.

— **Odpust pomočnika ruskega finančnega ministra.** Kovalevskij je bil zelo vplivna oseba v ruski politiki. Bil je tudi določen za naslednika finančnemu ministru Witteju. Sedaj pa ga je vzela noč. Vrgla ga je ženska. Znana spletkarica Elza pl. Sabelsky, ki je igrala v devedesetih letih tako prevzetno vlogo v Berlinu, je prišla pred dvema letoma Peterburg ter ustanovila lastno gledališče, ki pa je propadlo. Kmalu na to pa so začeli krožiti njene menice na ime podministra Kovalevskega. Ker je ta molčal, ga je car nemilostno odločil, dočim je spletkarica pravočasno izginila.

— **Zapredeni zakoni.** Kdo bi verjel, da je zakonov, ki trajajo nad sto let. To so namreč takozvani zapredeni zakoni, ki nastanejo na ta način, da se vdovec zopet oženi, njegova nova soproga po moževi smrti zopet oženi itd. Pa niti ni treba, da bi posegla vselej smrt vmes, tudi razdržitve zakona pripomorejo do zapletenih zakonov. Znan je tak zakon, ki je segal od leta 1448 do 1574, tedaj 126 let, a še starejši je znan, namreč od 1658 do 1817, tedaj 169. Prvi se je pričel

z Eleonoro škotsko; njen soprog se je oženil pozneje s Katarino Saksonsko, ta zopet 2 Erikom Brunšvickim, Erik z Elizabeto Brandenburško, Elizabeta s Pop-pem XII. Henneberskim, ta grof s Sofijo Brunšvicko.

Društva.

— **Narodna čitalnica v Ljubljani** prosi svoje p. n. člane, da se blagovolijo mnogobrojno udeležiti »občnega zbora« za l. 1903, ki se bode vršil v nedeljo, dne 21. decembra t. l. ob 11. uri dopoldne v mali dvorani »Narodnega doma«.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Mokronogu** priredi na praznik sv. Štefana dne 26. decembra t. l. v gostilni »pri Lipi« v Mokronogu veselico.

— **Politično društvo v Slatini** je v nedeljo imelo svoj redni letni občni zbor. Po izvolitvi odbora so bile sprejete z veliko navdušenostjo naslednje resolucije: I. Odločno se zahtevajo dvojezični napisi na vseh uradih ter železnicah, ako v tistem okraju vsaj tretjina prebivalstva govori drugi deželni jezik; tak zakon naj se za vso državo sklene! II. Najodločneje se protestira zoper opustitev okrajnih zastopov; ako pa deželni zbor štajerski tak zakon vsprejme, naj vlada za štajerske Slovence takoj osnuje slovenski oddelek deželne šolskega sveta! III. Ako se sprava na Češkem med obema narodnostima dožene, naj dotične določbe veljajo tudi za jugoslovanske manjšine!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 19. decembra. Danes se je sešel nižjeavstrijski deželni zbor. Krščanski socialci so začeli že v ti seji demonstrirati proti deželnemu maršalu opatu Schmolku. Ko je namreč imel deželni maršal otvoritveni govor, so na migljaj dr. Luegerja obsedeli vsi krščanski socialci in šele vstali pri Slava-klicah na cesarja. Ko je potem govoril dež. maršala namestnik Strohbach, so krščanski socialci zopet demonstrirali. V deželni odbor so bili voljeni: Gessmann, Pisko, Leop. Steiner, Maier, Pattai in Scheicher.

Dunaj 19. decembra. Cesar je z najvišjim lastnoročnim pismom sprejel demisijo vojnega ministra fcm. Edmunda barona Krieghammerja in imenoval podšefa generalnega štaba fml. Henrika vitezka Pittreicha vojnim ministrom.

Dunaj 19. decembra. Češki poslanci so obvestili svoje volilce, da je aktiviranje zvišanih učiteljskih plač na Češkem zagotovljeno za dan 1. januarja.

Praga 19. decembra. »Národní Listy« poročajo kot popolnoma zagotovljeno, da se odpove trgovinska pogodba z Italijo.

Petrograd 19. decembra. Car je danes na svoj imendan pomilostil 58 visokoločev, ki so bili obsojeni na pregnanstvo v Sibiriji. A ti se ne smejo naseliti v mestih, kjer so vseučilišča. 26. septembra je bil car pomilostil 72 visokoločev.

Petrograd 19. decembra. Minister zunanjih del grof Lambsdorff ne bo potoval na Dunaj direktno, nego pojde najprej na Balkan. 24. decembra pride v Beligrad, od koder obišče srbskega kralja v Nišu. V Sofijo pride 27. decembra. Iz Sofije se pelje naravnost na Dunaj, kamor pride na novega leta dan.

Beligrad 19. decembra. Vse časopisje pozdravlja z velikim zadovoljstvom obisk ruskega ministra zunanjih del, grofa Lambsdorffa, povdarjaje, da je to nov dokaz prijateljstva Rusije za Srbijo.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 43. Dr. pr. 1241.

V soboto, 20. decembra 1902.

Nova opera! Nova opera!
Prvič na slovenskem odru:

Psoglavci.

Velika opera v treh dejanjih in šestih slikah. Po romanu Al. Jiráskega spisal K. Špek. Godbo zložil Karol Kovačovic. Kapelnik Hilarij Benišek. Režiser B. Aschenbrenner.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7/8. uri. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodelujejo orkester sl. c. in kr. polk. polk. Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava bo v torek, 23. decembra.

Borzna poročila.

Ljubljanska

KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Uradni kurzi dunajske borze dne 19. decembra 1902.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
4 1/2% majeva renta	101 35	101 55
4 1/2% srebrna renta	101 20	101 49
4% avstr. krona renta	100 50	100 70
4% zлата	120 65	120 85
4% ogrska krona	97 90	98 10
4% zлата	120 20	120 40
4% posojilo dežele Kranjske	97 75	—
4 1/2% posojilo mesta Spljeta	99 75	100 75
4 1/2% " " Zadra	100 —	101 —
4 1/2% bosn.-herc. žel. posoj. 1902	99 80	100 80
4% češka dež. banka k. o.	99 25	99 90
4% " " ž. o.	99 25	100 25
4 1/2% zast. pisma gal. d. hip. b.	100 15	100 60
4 1/2% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	106 65	106 65
4 1/2% zast. pisma Innerst. hr.	100 50	101 50
4 1/2% " " ogr. centr. dež. hr.	100 50	101 25
4 1/2% " " hip. banke	100 65	101 65
4 1/2% obl. ogr. lokal. želez. d. dr.	99 50	100 50
4 1/2% " " češke ind. banke	99 25	100 25
4% prior. Trst.-Poreč lok. želez.	98 —	99 —
4% " " dolenskih železnic	99 50	100 50
3% " " južne želez. kup. 1/4 1/4	290 75	292 75
4 1/2% avstr. pos. za želez. p. o.	99 50	100 50

Srečke.	180—	184—
Srečke od leta 1854	183—	185—
" " " 1860 1/2	260 —	263 —
" " " 1864	156 50	158 50
" " " tizske	264 —	267 70
" " " zemljske kred. I. emisije	263 50	265 50
" " " II.	254 —	256 —
" " " ogrske hipotečne banke	88 25	90 25
" " " srbske a frs. 100—	111 50	112 50
" " " turške	18 45	19 45
Basilika srečke	434 —	438 —
Kreditne	86 —	88 50
Inomoške	75 —	78 50
Krakovske	75 —	77 —
Ljubljanske	55 35	56 35
Avstr. rud. križa	26 75	27 75
Ogr.	70 —	75 —
Rudolfove	76 —	79 —
Salcburške	428 —	433 —
Dunajske kom.	—	—

Delnice.	64—	65—
Južne železnice	675 —	676 —
Državne železnice	1548 —	1554 —
Avstro-ogrsk. bančne delnice	670 50	672 50
Avstr. kreditne banke	707 —	708 —
Ogrske	254 —	254 50
Živnostenske	700 —	705 —
Premogokop v Mostu (Brux)	368 50	369 50
Alpinske montan	1463 —	1473 —
Praske želez. ind. dr.	465 50	466 50
Rima-Murányi	373 —	378 —
Trboveljske prem. družbe	294 —	300 —
Avstr. orožne tovr. družbe	139 50	140 —
Češke sladkorne družbe	—	—

Valute.	11 33	11 38
G. kr. cekin	19 07	19 10
20 franki	23 42	23 50
20 marke	23 92	24 —
Sovereigns	117 10	117 30
Marke	95 25	95 40
Laški bankovci	252 75	253 50
Rublji	—	—

Žitne cene v Budimpešti.	dné 19. decembra 1902
Termin.	
Pšenica za april za 50 kg K	7 71
Rž " april " 50 " "	6 70
Koruzza " maj " 50 " "	5 77
Oves " april " 50 " "	6 21
Efektiv.	
5 vinarjev nižje.	

Meteorologično poročilo.						
Višina nad morjem 306·3 m. Srednji tlačni tlak 736·0 mm.						
Dec.	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Tempera-tura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
18.	9. zvečer	731 0	5·8	p. m. zah.	dež	35 mm.
19.	7. zjutraj	730 9	— 17	sl. sever	megla	
	2. popol.	728·7	2·1	sl. jvzh.	m. oblač.	
Srednja včerašnja temperatura 31°, nor-male: -19°.						

Gostilničarji in zasebniki
ki si žele kupiti **pristna istrska vina**
naj se obrnejo na **Pavla Sponza**, po-sestnika v **Rovinju**. (2880—9)
Teran po 26—32 K za hektl.
Muškatelec, beli. " 32—40 " " "
Pošta in železniška postaja **Rovinj**.

Ali že veš

da bodo pod ravnateljstvom **G. Bernatovića** od januarja 1903 v prometu štiri trgovine s konfek-cije za gospode, dame in otroke in sicer:

Stara je kašljala cele noči,
Cvekovi si brinovec brž naroči,
Napravi si grog, ki ozdravi gorje,
Kdor ne verjame, poskusi naj le!

Katarina in Albina Kane
naznanjate vsem prijateljem in znancem
pretresajočo vest o smrti svoje iskreno
ljubljene, srčno dobre sestre, oziroma
tete in sestrične, blagorodne gospe

Karoline Urbas
c. kr. stolnikove vdove

ki je po kratki mučni bolezni, previdena
s tolažili sv. vere, danes mirno v Go-
spodu zaspala. (3131)
Pogreb bo v soboto, dne 20. decem-
bra, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti,
Cesarja Jožefa trg, Mahrova trgovska šola
Ljubljana 19. decembra 1902.

Alojzj Schrey, c. kr. poštar in
posestnik, ter njega soproga **Marija**
naznanjata v svojem in v imenu svojih
otrok, da je Bog Vsemogočni izvolil njiju
iskreno ljubljeno hčerko

Zinko
po kratki bolezni, v starosti 18 let, po-
klicati k Sebi. (3130)
Pogreb nepozabne preminule bo-
de v nedeljo, dne 21. decembra, ob 4. po-
poldne iz hiše žalosti na pokopališče v
družinsko rakev.

Jesenice na Gorenjskem, dne
19. decembra 1902.

Likanje
raznovrstnega perila po nizki ceni prevze-
mam na dom. Grem tudi kot hišinja. —
Zmožna sem slovensčine in nemščine.

Ivana Lovše (3111—2)
Sv. Petra cesta št. 44, spodaj.

Prsni sirup
lekarnja Piccoli-ja „pri angelju“
Ljubljana, Dunajska cesta

se uporablja z naj-
boljšim vspehom pri
hripavosti in kot
kašelj blažilno
in za blazjenje raz-
tvarjajoč zdra-
vilo. Odrasli vzamejo
po 3—4 žlice na dan,
otroci ravno toliko ka-
vinih žličic. e 4
1 steklenica 70 vin.

Zunanja naročila izvršuje lekar
Piccoli proti poštnemu povzetju zneska.

BOŽIČNO in NOVOLETNO DARILO
elegantne kasete
napolnjene s finim pism. papirjem.
Cena od K 1-20 višje.

Božične in novoletne
* razglednice. *

Krasen nakit za božična drevesca
v veliki izbiri. (3105—2)

Cena nizka pri
Ivanu Bonaču
v Ljubljani, nasproti glavne pošte.

Zajamčeno pristne orientalske preproge
iz Carigrada ležé kratek čas v
Ljubljani, v hotelu „Pri slonu“,
II. nadstropje, sobna št. 76.
Iste se prodajajo po zelo ugodni ceni. (3114—1)

Ces. kr. avstrijsko državno železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda
veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga bez Trbiš.
Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling
v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri
5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal
v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. —
Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pon-
tabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob
8. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selz-
thal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost,
Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v
Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb,
Franzove vare, Karlove vare, Prago Lipsko, na Dunaj
čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Tr-
biž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-
Monakovo direktni vozovi I in II, razreda.) — Proga
v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri
17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje,
ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m
zvečer v Novomesto, Kočevje. Prinač v Ljubljano juž.
kol. Proga iz Trbiža. Ob 8. uri 25 m zjutraj osonni
vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost,
Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Aussee, Lju-
bno Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I,
in II, razreda.) — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni
vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni
vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove
vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Bude-
jevice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih,
Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno,
Celovec, St. Michor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m po-
poldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Be-
ljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta,
Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z
Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selz-
thal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novega
mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m
zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m
popoldne iz Straže Toplic, Novega mesta, Kočevja in
ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Osonni iz Lju-
bljane drž. kol. v Kanižnik. Mesani vlaki: Ob 7. uri
25 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri
50 m zvečer in ob 19 uri 35 m, poslednji vlak le
ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. —
Prinč v Ljubljano drž. kol. iz Kanižnika. Mesani
vlaki: Ob 8. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m
dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9 uri 55 m
zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in
samo v oktobru. (1)

Spretno prodajalko
sprejme v svojo trgovino mešanega blaga

Anton Fatur (415-254)
na Premu (Notranjsko).

Kupi se ali v najem vzame
večja trgovina
na Gorenjskem.

Ponudbe se prosijo pod „večja trgo-
vina“ na uprav. »Slov. Naroda«. (3086—3)

4 pari čevljev
za samo 4 K 50 h

se pošljejo le zaradi nakupa velike množine
za tako nizko ceno. 1 par moških, 1 par
ženskih čevljev, rujavih za vezati, z močnimi
zbitimi podplati, najnovejše oblike; dalje
1 par moških in en par ženskih modnih
čevljev z obšivom, elegantni in lahki. Vsi
4 pari za 2 gld. 50 kr. Pri naročilu zado-
stuje dolgost. Pošilja se proti poštnemu
povzetju. (3126—1)

Zaloga čevljev
Jungwirth
Krakov 5.
Nengajajoče se vzame takoj nazaj.

Polnovplačani akcijski kapital
K 1,000.000—
Kupuje in prodaja
vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, o-
munalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev
in deviz.
Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

LJUBLJANSKA
KREDITNA BANKA V LJUBLJANI
Špitalske ulice šte. 2.
Zamenjava in eskomptuje
izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale
kupone.
Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavejce.
(2975—9)
Eskompt in inkasno menic. B

Podružnica v Spljetu
(Dalmacija).
Denarne vloge sprejema
v tekočem računu ali na vložne knjižice proti
ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od
dne vloge do dne vzlaga.
Promet s čeki in nakaznicami.

Praktična božična darila

priporočata
Gričar & Mejač, Ljubljana
(2955—4) Brešernove ulice 9

Od 1. decembra naprej znižane cene. Od prejšnjih sezon zaostali predmeti se prodajajo, dokler jih je še kaj v zalogi, za vsako ceno.

izdajatelj in odgovorni urednik: **Dr. Ivan Tavčar**.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarnice«.